

V moji koži: Prikrto življenje razreda

Program kratkih filmov na temo duševnega zdravja in vrstniških odnosov

avtorica gradiva Alja Pehar
avtorica spremne besede dr. Katja Košir
urednica Barbara Kelbl

Kazalo

Spremní besedi	3
Beseda urednice: O pedagoškem gradivu in vodenju pogovorov ob filmih	3
Moralizirati in zgražati se je relativno preprosto; veliko težje je graditi in ohranjati podporne odnose z mladostniki	5
Za vogalom 10+	7
Vsebina filma	7
Filmografski podatki	7
O avtorju	8
Izhodišča za pogovor	8
Medvrstniško nasilje	8
Prestopništvo	8
Povedati ali ne?	8
Vidik odraslih in vidik otrok	9
Žrtev in krivec	9
Pravičnost	9
Ideje za dodatne dejavnosti	10
Brezplačen ogled filma Za vogalom prek spleta	10
#zgodbaonasilništvu 10+	11
Vsebina filma	11
Filmografski podatki	11
O avtorici	12
Izhodišča za pogovor	12
Medvrstniško nasilje	12
Prijateljstvo in osamljenost	12
Splet	13
Iskanje podpore	13
Medvrstniško nasilje se ne konča, ko se nehajo udarci in žaljivke	13
Ideje za dodatne dejavnosti	14
Kožuh 10+	15
Vsebina filma	15
Filmografski podatki	15
O avtorici	16
Izhodišča za pogovor	16
Kožuh	16
Sestrstvo	16
Pomoč	17
Duševno zdravje	17
Ideje za dodatne dejavnosti	17
Srce na pravem mestu 12+	18
Vsebina filma	18
Filmografski podatki	18
O avtorju	19
Izhodišča za pogovor	19
Družbena omrežja	19
Identiteta in pristnost	20
Prve ljubezni	20
Spolni stereotipi	20
Ideje za dodatne dejavnosti	21
Titan 13+	22
Vsebina filma	22
Filmografski podatki	22
O avtorju	23
Izhodišča za pogovor	23
Osamljenost, pripadnost in vrstniški pritiski	23
Iniciacijski obredi	23
Nasilje in moč	24
Moškost	24
Ideje za dodatne dejavnosti	24

Spremni besedi

Beseda urednice: O pedagoškem gradivu in vodenju pogovorov ob filmih

Pedagoško gradivo ob programu **V moji koži: prikrto življenje razreda** prinaša osnovne informacije o filmih, avtorjih in avtoricah, pa tudi o razmišljanjih, ki so jih spodbudila k ustvarjanju. Filmi so bili prikazani na številnih festivalih po svetu, zato smo otrokom in mladim z izborom želeli odpreti ozko domače okno v kakovostno produkcijo kratkih filmov, kot jih spremljajo njihovi vrstniki drugod. Bistveni del gradiva pa so izhodišča za pogovor. Ta so pripravljena kot pomoč pedagogom, strokovnim delavcem in filmskim pedagogom, ki bodo vodili pogovore, ter vsem, ki bi ob ogledu programa kratkih filmov želeli ustvariti dialog z otroki in mladimi. Gradivo je pripravila Alja Pehar, mlada psihologinja in raziskovalka ter aktivna spremljevalka filma. S spremno besedo jih na pot usmeri tudi dr. Katja Košir, strokovnjakinja za medvrstniške odnose. Kot urednica pa bi rada opozorila na nekaj tem, ki so nam bile pri oblikovanju programa in vodenju pogovorov pomembne.

Osnovno izhodišče pri pogovorih, ki izhajajo iz filma, je, da ne hitimo k zaključkom, ampak skušamo prisluhniti temu, kar so otroci in mladi v filmu doživeli, kako so razumeli posamezna dejanja in like, kako se ta vključujejo v njihov svet. Vloga tistega, ki vodi pogovor, je, da otroke spodbuja k čim bolj odprtemu, iskrenemu osebnemu odzivu na film. Vprašanja, ki jih zastavljamo, naj izhajajo iz filma: kaj smo videli, kdo so bili liki v filmu, kaj se jim je zgodilo, kako so se pri tem počutili, zakaj so tako ravnali ... Ne vsiljujmo naših interpretacij in zaključkov, puščajmo odprt prostor za razumevanje. Otroke sicer spodbujamo, da svoja mnenja obrazložijo – da poiščejo utemeljitev za to v samem filmu, vsebini, likih in njihovih dejanjih. Ampak dopuščajmo tudi razlage, ki so drugačne od naše. Dialog naj poteka predvsem med učenci, naša vloga je, da jih spodbujamo, da poslušajo drug drugega, da so v izražanju konkretni, da jih spomnimo na teme, vidike, ki so jih morda spregledali, da jih znamo slišati.

Otroci bodo filmske vsebine povezovali tudi s svojimi izkušnjami, pripovedovali o podobnih dogodkih, ki so se zgodili njim, prepoznali bodo čustva, dejanja in situacije, ki so jim znane. Včasih se zgodi, da nekatere otroke prav doživetje filma opogumi, da ubesedijo nekaj, kar jim je bilo težko, nekaj, kar je bilo prikrto. Pomembno je, da jih takrat slišimo. Predvsem pa ne hitimo k posplošitvam, nasvetom in podučevanju. Pogosto bodo otroci in mladi sami oblikovali ideje in sporočila, ki so jim pomembna, in pri tem jih lahko podpremo. Ne sme pa to biti bistvo pogovora. Bistvo doživljanja umetniškega dela, kot je film, knjiga ali katera koli umetnost, je prav v tem, da se izmika ukalupljanju v enovrstično sporočilo, parolo, in namesto tega upoveduje kompleksnost našega bivanja, človeške izkušnje. Da poleg tega, kar zmoremo o njej izreči, izkušnja vsebuje tudi neizrekljivo. Da so načini izražanja lahko različni: nekateri o doživetjih zlahka govorijo, drugi lažje pišejo ali jih narišejo, tretji poslušajo, meljejo v svoji glavi ... Če to različnost doživetij poskusimo prehitro obrzdati v definicije, sporočila in nauke, smo izgubili prav tisto bistveno, kar se nas v umetnosti dotakne. Možnost, da raziščemo, kako se počutimo v svoji koži – in da stopimo v kožo drugega. Možnost, da vsaj za hip odstremo pogled na tisto, kar ob vseh znanjih, učnih načrtih, smernicah in ciljih v razredih ostaja prikrto.

V pedagoškem gradivu je vprašanj ob posameznih filmih veliko. Ni mišljeno, da zastavimo vsa ali da načnemo vse teme, ki so obravnavane. Sledimo svojemu občutku, dinamiki skupine, temam, ki so za nas v tem času pomembne, predvsem pa temam, ki jih izpostavljajo otroci in mladi sami ob ogledu filma: kaj je bilo tisto, kar so opazili, kaj se jih je dotaknilo. Teme in konkretna vprašanja v gradivu so nam lahko pri tem le v pomoč, da nas spomnijo na vidike, ki smo jih morda spregledali, nam olajšajo pripravo, obudijo spomin, če je od ogleda že minilo nekaj časa. Ampak pogovor lahko zaide tudi v čisto drugo smer – in tudi to je prav. Bistveno je le, da se ne oddaljimo prehitro od filma, sploh če se je mladih dotaknil.

Enako velja za dejavnosti v tem gradivu. Te so manj izčrpne kot izhodišča za pogovore zaradi omejenosti prostora, predvsem pa zato, ker si želimo, da bi dejavnosti izhajale iz prakse dela z otroki v razredu. Zato bomo veseli vaših priprav. Šele te bodo res izhajale iz vašega pedagoškega znanja, potreb in prakse. Želimo si, da bi vzpostavili mesto, kjer jih lahko delite, zato vas spodbujamo, da nam jih pošljete (solski@kinodvor.org) in delite z drugimi pedagogi ali strokovnimi delavci.

Po pogovoru boste v nekaterih skupinah želeli nadaljevati tudi z bolj stvarnim poukom o obravnavanih temah: o čustvih, duševnih stiskah, pomoči, ki je na voljo. Pedagoško gradivo teh tem ne vsebuje eksplicitno, saj so veliko bolj poglobljeno, nazorno in celostno predstavljene v drugih publikacijah, učbenikih, knjigah, priročnikih, učnih gradivih in podobno. Ni potrebe, da te vire ponavljamo tudi v gradivu. Verjamemo, da jih poznate in uporabljate. Vključili pa smo – kot začetno izhodišče za raziskovanje – spletne vire na temo duševnega zdravja, ki jih pripravlja Nacionalni inštitut za varovanje zdravje kot sodelujoči v projektu.

Naj vam filmi zlezejo pod kožo! Naj vam bo skupno odkrivanje v temi kina in potem ob pogovorih v kinu ali razredu čim bolj navdihujoče in koristno. In upamo, da vam bo pri tem v pomoč tudi to gradivo.

Barbara Kelbl, Javni zavod Kinodvor, Kinodvorov šolski program

Moralizirati in zgražati se je relativno preprosto; veliko težje je graditi in ohranjati podporne odnose z mladostniki

Ob vsakem prizoru vrstniškega nasilja si opazovalci ustvarimo zgodbo – razlago, kdo je kriv, kdo je žrtev, kaj je razlog ... Film **Za vogalom** gledalcu nudi priložnost za refleksijo tovrstnih sodb; opozarja nas, da vedno vidimo le drobce kompleksnega dogajanja. Hitro, nereflektirano odzivanje na prizore vrstniškega nasilja zato vedno pomeni odzivanje na lastno interpretacijo dogodka in ne na dogodek sam.

Ključna značilnost vrstniškega nasilja je neravnovesje moči – šibkejši (praviloma gre za socialno premoč: tisti, ki nasilje izvajajo, imajo več socialnega vpliva ali pa jih je več) nima bistvenega vpliva na potek situacije in se doživljanju nasilja težko umakne. V takih primerih potrebujejo otroci in mladostniki pomoč in podporo odraslih.

Kako so se odrasli odrezali pri spoprijemanju s kompleksno nasilno dinamiko, v katero so se zapletli štirje fantje v kratkem filmu **Za vogalom**, ne izvemo, saj se film zaključí z očetovim: »Nejc, prid' sem.« Samo upamo lahko, da so zmogli prisluhniti in se na pot razpletanja tega zapletenega klobčiča podati na način, ki upošteva raznolike perspektive udeležencev. Da so slišali Marcela in Denisa, ki sta bila jezna zaradi ukradenega telefona. Nejca, ki je ščitil prijatelja pred njunim nasiljem in se zato tudi sam odzval nasilno. In da niso podlegli skušnjavi, da bi vso odgovornost za razplamtelo nasilje naprtili najprimernejšemu grešnemu kozlu – Timiju kot tistemu z najmanj zaščite odraslih. Upajmo, da so razumeli, da je v ozadju vsakega nasilja motiv, ter da je, če želimo otroke učiti zrelo reševati spore in druge težave v vrstniških odnosih, ključno, da jim pomagamo razumeti in raziskovati te motive ter podpremo učenje nenasilnega izražanja in spoprijemanja z njimi. Seveda obsoditi vedenje, a se ne umakniti iz odnosa. Izkoristiti potencial situacije za učenje, da so vsa doživljanja v redu, niso pa v redu vsa vedenja. In predvsem omogočiti izkušnjo, da smo odrasli vredni zaupanja – da potem, ko pride zadeva na dan, ni vse še slabše, ker odrasli s svojim ozkim razumevanjem ravnamo tako, da vse le še dodatno zapletemo.

Film se mi tako zdi najprej priložnost za učenje odraslih – učiteljev in staršev ter vseh, ki imamo možnost podpreti otroke in mladostnike pri njihovem učenju o sebi in drugih. Preden ga uporabimo kot didaktično gradivo za učence, moramo temeljito ozavestiti in kolikor je mogoče očistiti očala, skozi katera smo film dojemali sami. V pogovoru z učenci pa potem, ko smo skupaj raziskali perspektive vseh vključenih, spodbujati predvsem razmislek, kako bi lahko fantje ravnali drugače in kaj bi to pomenilo za razplet zgodbe.

Ko otroke in mladostnike spodbujamo, naj nam v težkih situacijah zaupajo, prevzemamo gromozansko odgovornost – odgovornost, da bomo to zaupanje upravičili. Učenju zrelega reševanja vrstniških konfliktov in krepitvi vključujočih vrstniških skupin namreč nič ne škoduje bolj kot otroška izkušnja, da odrasli nismo vredni zaupanja. Ker podcenjujemo težavo. Ker nismo pripravljeni razumeti, da za prepír nista vedno potrebna dva. Ker ne znamo slišati, ampak kar obsodimo. Ker nismo pripravljeni raziskati ozadja, ampak ga kar interpretiramo. Ker podlegamo hitrim vtisom in kaznujemo napačnega. Ker je vse, kar naredimo, da prepovemo uporabo telefona za dva tedna. Ker ne razumemo, da je to, kar otroci in mladostniki izražajo s svojim vedenjem, samo majhen delček njihovega notranjega in zunanjega sveta – in da so lahko vtisi, ki jih na tej podlagi oblikujemo, povsem napačni.

Pomena tenkočutnega, neobsojajočega vstopanja v perspektivo mladostnikov nas učijo tudi drugi filmi programa **V moji koži: prikrito življenje razreda**. Prav vsi, morda najbolj eksplicitno pa animirani film **Kožuh**, nam pomagajo ozavestiti, s kako težko prtljago nekateri otroci in mladostniki vstopajo v odnose – in da je včasih največ, kar lahko naredimo, da vztrajamo v podpornem odnosu, tudi ko se nam zdi, da smo poskusili že vse in se čutimo povsem nemočne. Pogumna pripoved Rosalie iz filma **#zgodbaonasilništvu** pomaga razumeti, da je tisto najtežje pri izkušnji vrstniškega nasilja pogosto prav doživljanje popolne nemoči. Ta se kaže v pripisovanju odgovornosti za dogajanje sebi in v socialni izolaciji, ki se zgodi, ko postaneš nekdo, s komer se tisti, ki jim je mar za lasten ugled, raje ne družijo. Filma **Srce na pravem mestu** in **Titan** boleče nazorno prikazujeta, da je prav ugled oziroma status – kako sem videti v očeh vrstnikov – ključni motiv za številna kruta in nasilna vedenja mladostnikov. Da biti mladostnik, mladostnica skoraj neizogibno pomeni tudi pripisovati velik pomen temu, kako te vidijo drugi, in da odraščanje v dobi socialnih omrežij še okrepi to breme ustvarjanja vtisa. Da stališča in vedenja, ki jih mladi izražajo v vrstniški skupini, niso nujno enaka njihovim zasebnim stališčem. In da nastajanja vrstniških skupin, kjer je nasilje norma, krutost in poniževanje pa vrednoti, ne bomo zamejili z več represije, ampak kvečjemu s stalnimi prizadevanji v preprečevanju, da bi nam mladostniki povsem zaloputnili vrata v svoje vrstniške svetove. Da si prizadevamo skozi podporne odnose ostajati nekdo, ki zna prisluhniti in podpreti rešitve, ki so dobre za vse. Da ostajamo vredni zaupanja in s tem ohranjamo vrata v mladostniške svetove vsaj malo priprta.

Za konec še misel o tem, kdo smo »mi«, o katerih pišem. »Mi« smo vsi: starši, učitelji, različne državne in nevladne službe, lokalna skupnost, mediji, umetniki, na primer ustvarjalci filmov, kakršni so v programu **V moji koži: prikrito življenje razreda**, pa tudi tisti, ki v kakršni koli vlogi, morda povsem po naključju, vstopamo v odnose z otroki in mladostniki. Seveda naj bi bili to v prvi vrsti starši. A s prstom kazati na starše je vedno dvorezen meč, ki lahko pomeni tudi odpisovanje lastne odgovornosti. Nejčevi, Marcelovi in Denisovi starši bodo, upam, poskrbeli, da se bodo njihovi fantje v prihodnje bolj vešče spoprijemali s težavami v vrstniških odnosih. Šola bo s senzibilno podporo nenasilnemu reševanju konfliktov in krepitvijo vključujočih skupnosti to učenje omogočila oziroma dodatno podprla. Kdo pa bo poskrbel za Timija? Kdo bo njemu pomagal raziskati ozadje njegovega vedenja, kdo ga bo v kontekstu varnega odnosa uril v prepoznavanju lastnega doživljanja in iskanju načinov shajanja s tem doživljanjem, ki ne bodo škodljivi zanj in za druge? Normativni in pravni akti kot ključni cilj šole opredeljujejo podporo celostnemu razvoju posameznika. Številne učiteljice in učitelji v slovenskih osnovnih šolah to vsakodnevno udeležujejo v praksi. Vprašanje, kdo bo podprl Timija, je tako, upam, odveč.

Izr. prof. dr. Katja Košir, doktorica psihologije, zaposlena na Oddelku za psihologijo Filozofske fakultete Univerze v Mariboru

Za vogalom 10+

Vsebina filma Enajstletni Nejc je priča medvrstniškemu nasilju. Med prerivanjem Marcel in Denis od Timija zahtevata, da jima pokaže, kaj ima v torbi. Nejc sprva situacijo zgolj skrivoma opazuje in se ne vmešava. S Timijem se spoprijatelji, ko ga ob naslednjem srečanju v trgovini reši iz zagate. Skupaj preživljata prosti čas in se družita. Ko se Marcel in Denis naslednjič spravita na Timija, se Nejc postavi na njegovo stran. Vendar kmalu zatem spozna, da ima zgodba še drugo plat.

Filmografski podatki **izvirni in angleški naslov** Za vogalom (Around the Corner); **država in leto produkcije** Slovenija, 2022; **jezik** slovenščina; **tehnični podatki** DCP, barvni, 13 minut

režija in scenarij Martin Turk; **fotografija** Mitja Ličen; **montaža** Tomislav Pavlic; **zvok** August Adrian Braatz; **igrajo** Julian Weiss Turk (Necj), Jaka Jakopič (Timi), Enej Kaše (Marcel), Maksimilijan Franceschini Muhič (Denis), Iva Babič (Necjeva mama), Matej Puc (Necjev oče), Marinka Štern (Timijeva babica) Leon Matek (Marcelov oče), Niko Novak (Denisov oče), Robert Jakopič (Timijev oče); **producentka** Ida Weiss; **produkcija in distribucija** Bela film

festivali, nagrade

(izbor) Cinema in Sneakers, Poljska 2022; Norway Short film festival – School Program 2022, Motovum Film Festival, Hrvaška 2022, FeKK – Ljubljana Short Film Festival 2022; International Young Audience Film Festival Ale Kino! 2022, SCHLiNGEL – Internation Film Festival for Children and Young Audience, Nemčija 2022; Lobo Fest – Festival Internacional de Filmes, Brazilija 2022; Giffoni Macedonia Youth Film Festival, 2022; Festival slovenskega filma, 2022 idr.

uradna stran filma: [povezava](#)

O avtorju Martin Turk (1978, Trst, Italija) je režiser in scenarist. Že med študijem je za svoj diplomski igrani kratki film **Izlet** prejel vrsto nagrad, med drugim Prešernovo nagrado za režijo. Leta 2006 je posnel debitantski kratki film **Rezina življenja**, ki je bil nagrajen z vesno za najboljši kratki film na Festivalu slovenskega filma. Njegovo filmografijo poleg kratkih filmov sestavljajo tudi srednjemetražni **Soba 408** (2009), celovečerni igrano-dokumentarni film **Doberdob – Roman upornika** (2015) ter dva celovečerna igrana filma **Dober dan za delo** (2018) in **Ne pozabi dihati** (2019).

Izhodišča za pogovor

Medvrstniško nasilje Kakšen je Nejc in kakšen Timi? Kako bi ju opisal_a z nekaj pridevniki? Zakaj misliš, da se spoprijateljita?

Ko je Nejc prvič priča medvrstniškemu nasilju, se najprej ne odzove. Zakaj misliš, da je tako? Kasneje je med večerjo redkobeseden in zamišljen. Kaj meniš, da se mu plete po glavi? Ko je naslednjič, potem ko sta se s Timijem že spoprijateljila, spet priča prepiru z Marcelom in Denisom, se postavi na Timijevo stran in se tudi vplete v pretep. Zakaj misliš, da tokrat ravna drugače? Kako si razlagaš, da Nejc poseže po nasilju, da bi zaščitil Timija? Ali si takšen odziv pričakoval ali te je presenetil? Ali vidiš še kakšno možnost za Nejčevo ravnanje v taki situaciji? Poskusi najti čim več različnih alternativ za njegovo ravnanje in razmisli, do kakšnih izidov bi lahko pripeljale. Katere bi vodile do boljših in katere do slabših izidov?

Prestopništvo Ko se Timi in Nejc srečata v trgovini, Timija varnostnik zasači pri kraji. Zakaj misliš, da Timi krade v trgovini? Prestopništvo ali delinkventnost označuje navadno blažje kršitve zakonov, nelegalno ali socialno nesprejemljivo vedenje, predvsem med mladimi. Kaj so poleg kraje v trgovini še primeri prestopništva? Ali si že kdaj bil_a priča prestopniškemu dejanju? Kaj narediti, če smo priča dejanju, ki ga sicer ne podpiramo oz. je kaznivo, nepravilno, neetično? Kdaj se odzvati? Kako se odzvati?

Ko Timija v trgovini skoraj zasačijo pri kraji, mu Nejc pomaga iz zagate. Kako bi ti ravnal_a v podobnem položaju? Kako misliš, da se je Nejc počutil, ko je odkril (ukradene) telefone v Timijevem predalu? Zakaj se včasih tudi ne odzovemo (npr. iz strahu, solidarnosti, nestrinjanja s pravilom, ki je bilo kršeno)? V katerih primerih bi pogledali stran in bili solidarni z vrstnikom, ki je naredil nekaj narobe?

Povedati ali ne? *»Ko se je moj sin nekoč stepel v šoli, nisem vedel, kako naj se odzovem, saj nisem poznal vseh okoliščin in nisem vedel, kdo ima prav. V kompleksnosti otroškega sveta je veliko odtenkov resnice in na situacijo sem poskušal pogledati karseda nepristransko ter skozi oči vpletenih otrok. To me je potem vodilo k snovanju in realizaciji kratkega filma **Za vogalom**.«*
– Martin Turk, režiser

Kako razumeš režiserjevo izjavo? Nejc o medvrstniškem nasilju, ki mu je priča, ne pove nikomur. Zakaj misliš, da Nejc ni zaupal staršem? Ali bi ti ravnal_a podobno? Komu poleg staršev še lahko zaupaš v svojem okolju, na koga bi se lahko obrnil_a? V katerih primerih bi se obrnil_a na odrasle? Se ti zdi, da starši/učitelji/odrasli sploh lahko razumejo, kaj se zares dogaja? Ali te kdaj moti odziv odraslih, ko se jim zaupaš, prosiš za nasvet ali pomoč? Kako

bi si želel_a, da se takrat odzovejo? Kdaj mogoče ni potrebno, da odrasli vedo stvari?

Komu misliš, da lahko zaupa Timi? Na koncu se na Nejčevih vratih pojavijo Marcel, Denis in njuni starši. Ali misliš, da je prav, da se na koncu v prepir vmešajo odrasli? Kako bi se končalo, če se ne bi? Misliš, da bi staršema povedal Nejc? Kdo bi se še lahko vpletel v situacijo, koga bi lahko prosili za pomoč? Misliš, da bi se lahko na odrasle obrnili že prej? Na kateri točki in kako bi to spremenilo razplet?

Vidik odraslih in vidik otrok

Odrasli liki v filmu so vedno v drugem planu, zamegljeni, nikoli jih ne vidimo v celoti. Zakaj misliš, da je tako? Kakšna je njihova vloga v konfliktu in njegovem razvoju? Kakšna je Nejčeva in kakšna Timijeva družina? Kaj o tem izvemo v filmu? Ali meniš, da odrasli v filmu slutijo, da se nekaj dogaja, še preden izvejo za prepir? Kdo bi lahko slutil? V filmu večkrat vidimo Nejca doma. Običajno deluje redkobeseden in zadržan, med drugo večerjo pa je zgovoren in dobre volje. Zakaj misliš, da takrat Nejc staršema celo predlaga, da bi lahko šli konec tedna na izlet? Čeprav jima prej ni zaupal, mu starša pomenita varno zaledje – za razliko od Timija, ki je osamljen. Kako misliš, da to doživlja Timi?

Žrtev in krivec

Kdo je v filmu žrtev in kdo krivec? Ali se to spreminja skozi film? Kako? Vsak izmed likov v filmu kdaj ravna tudi napačno – Marcel in Denis ustrahujeta Timija, Timi krade, Nejc na koncu tudi poseže po nasilju. Ali moramo poskusiti razumeti tudi nekoga, ki ravna napačno? Zakaj? Ali to, da ga razumemo, opraviči njegova dejanja? Ali je poseganje po nasilju kdaj tudi upravičeno? Se v naših odnosih dogaja, da pomagamo žrtvi, ali se včasih odrasli ukvarjajo najprej s kaznovanjem storilca? Kako bi lahko to spremenili?

Pravičnost

Dodatne informacije o dogajanju in vpletenih spreminjajo perspektivo in vplivajo na naše sodbe o pravičnosti posameznih dejanj. Kako je to prikazano v filmu? Ali bi Nejc ravnal drugače, če bi že od začetka vedel, da ima Timi v svojem predalu ukradene telefone? Ali sum kraje upraviči ravnanje Marcela in Denisa? Ali meniš, da vrednost ukradenih predmetov vpliva na sodbo o dejanju? Z drugimi besedami: je kraja sladkarije v trgovini manj »napačna« od kraje telefona? Ali na sodbo o dejanju kraje vpliva tudi lastnik predmeta – trgovina oziroma posameznik, v našem primeru Marcel in Denis?

S temeljnimi kriteriji presojanja o moralnosti vedenja, o dobrem in zlu, se ukvarja filozofska disciplina etika. Zanimajo jo odgovori na vprašanja, kaj je dobro, pravično, kaj prav in narobe. Različni pristopi k razmišljanju o situacijah lahko vodijo do različnih zaključkov glede posameznih dejanj. Sodbo lahko na primer določajo zgolj posledice dejanj. Po drugem načelu sodbe o vedenju ne določajo njegove posledice, temveč motivi dejanja, dejanje samo po sebi, ki mora biti vodeno z moralno dolžnostjo ravnati dobro.

Poskusi presoditi o posledicah in motivih različnih dejanj v filmu: Timijeve kraje telefona, prvega pretepa, v katerem se Marcel in Denis spravita na Timija zaradi suma kraje, zadnjega pretepa, v katerem Nejc s palico udari Marcela/Denisa. Do kakšnih zaključkov prideš?

Ideje za dodatne dejavnosti

Vabimo vas, da tudi vi z nami **delite priprave na dejavnosti in pogovore ob filmih**. Objavili jih bomo na povezavi ob filmu in bodo v pomoč drugim pedagogom in strokovnim delavcem. Prosimo, da nam jih pošljete na e-naslov: solski@kinodvor.org. Veseli pa bomo tudi odzivov otrok, ki bodo sodelovali v programu.

Usmeritve za obravnavo tem nasilja v šolskem okolju (NIJZ): na [povezavi](#) najdete ključna sporočila in smernice, ki vam lahko pomagajo pri ukrepanju ob soočanju s problematiko nasilja med učenci_kami in vodenju pogovorov na temo nasilja v razredu.

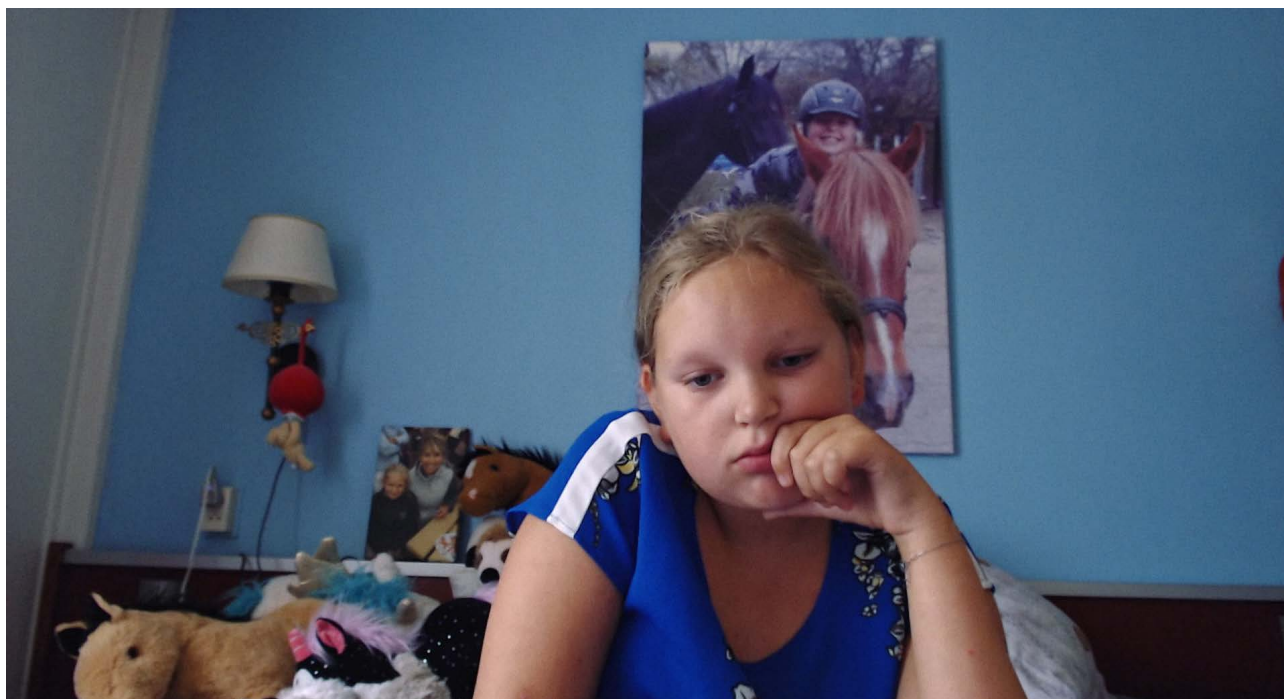
Na spletu si lahko brezplačno ogledate tudi prejšnji film režiserja Martina Turka: **Dobro unovčeno popoldne** ([povezava](#)).

Brezplačen ogled filma Za vogalom prek spleta

Film je na voljo za ogled tudi **brezplačno prek spleta** po ogledu programa v kinu ali samostojno, za nadaljnje pogovore v razredu. Prosimo pa vas, da nas o vsakem prikazovanju obvestite in da v obrazec, s katerim pridobite geslo, vpišete ime šole ter število učencev in pedagogov, ki si bodo film ogledali. Če boste ogled z istim geslom ponovili z drugo skupino, vas prosimo, da podatke ponovno vnesete, čeprav geslo že imate. **Povezavo za vpis ogleda in geslo** najdete na spletni strani filma ob opisu filma, potrebna je registracija: [povezava](#).

Ogled je za šole brezplačen v primeru uporabe filma v okviru pouka oz. šolskega dela. Za vse druge uporabe filma (prirejitve, javna prikazovanja in podobno) morate urediti avtorske pravice s producentom in distributerjem filma **Bela film** ([povezava](#)).

#zgodbaonasilništvu 10+

Vsebina filma Trinajstletna Rosalie je bila zadnjih nekaj let žrtev medvrstniškega nasilja, tako v živo kot na spletu. V dokumentarnem filmu sledimo njenemu soočanju z resnimi posledicami: težavo zaupa svojim vrstnikom, bori se z osamljenostjo in nizko samopodobo. Podporo najde na spletu: med videoizpovedmi vrstnikov, ki so bili prav tako žrtve medvrstniškega nasilja, prepozna svojo izkušnjo. Z njimi stopi v stik ter ob iskanju pomoči in prijateljstva prvič spregovori o svojem doživljanju, skrbah in osamljenosti.

Filmografski podatki **izvirni in angleški naslov** #pestverhaal (#bullyingstory); **država in leto produkcije** Nizozemska, 2018; **jezik** nizozemščina; **tehnični podatki** DCP, barvni, 15 minut

režija Eef Hilgers; **fotografija** Thomas Vroege; **montaža** Daan Wijdeveld; **zvok** Ranko Pauković; **glasba** Stan Koch, Maarten Buning; **producentka** Kiyomi Molin

festivali in nagrade (izbor) IDFA, Amsterdam 2018; Berlinale Generation Kplus, Berlin 2019; GoShort, Nijmegen 2019; Docs Against Gravity 2019, BUSTER 2019; Kyoto International Children's Film Festival 2019; Athens International Children's Film Festival 2019.

uradna stran filma: [povezava](#)

O avtorici Eef Hilgers je leta 2012 diplomirala na umetniški akademiji St. Joost s filmom **A girl, you know** o dekletih, ki skušajo s pomočjo YouTubea aktivno oblikovati lastno identiteto. Film je bil predvajan na festivalu IDFA, kjer je tudi prejel nagrado Akademije TENT. Kot filmska ustvarjalka se Eef Hilgers osredotoča predvsem na spremembe, ki jih internet in nove tehnologije prinašajo v družbo in naše vedenje. Filmografijo Eef Hilgers sestavljajo še kratkometražni filmi **My dearest f#cking phone** (2017), **SHAME/FAME** (2017) in **If you go away** (2018).

Režiserka filma Eef Hilgers je zapisala, kaj jo je spodbudilo k snemanju Rosaliejine zgodbe: »*Danes mladi z eno nogo ostajajo v 'resničnem svetu', z drugo pa so na spletu. V spletnem svetu se soočajo z enakimi preizkušnjami: zaljubljajo se, spoznavajo druge, se razvijajo in iščejo, kdo želijo biti. Edina razlika je, da spletni svet lebdi v zraku in je sestavljen predvsem iz kratkih besedil, slik in nediferenciranih videoposnetkov. Kot filmska ustvarjalka poskušam vizualizirati ta nevidni in navidezno ploski svet ter ga oživiti. Ne da bi kazala s prstom in prikazovala strahove iz medijev, temveč da bi mladim omogočila vpogled v tematiko in posledice vsega, kar počnejo in vidijo na spletu. Tako se bodo, upam, lahko sami bolje odločili, kako ravnati v tem fantastičnem svetovnem spletu.*«

Izhodišča za pogovor

Medvrstniško nasilje Rosalie je bila dolgo žrtev medvrstniškega nasilja. Za kakšne vrste nasilje je šlo in kdo ga je izvajal? Na kakšen način se medvrstniško nasilje v živo razlikuje od tistega na spletu? Kateri vidiki enega in drugega so bolj težavni za žrtve in zakaj.

Rosalie v pogovoru pove, da so jo najhuje prizadele besede. Zakaj so grde besede tisto, kar je za Rosalie najtežje? Kako misliš, da žaljivke delujejo na Rosalie? Kako se vpliv besednega nasilja razlikuje od fizičnega (udarcev, brc)?

Ko se Rosalie pogovarja z Zaidom, ga vpraša, zakaj misli, da so se njegovi vrstniki znašali nad njim, kaj je bil razlog. Ali misliš, da lahko obstajajo pravi razlogi za medvrstniško nasilje? Kako bi se odzval_a kot sošolec_ka Rosalie, ki ve, kaj se dogaja, ampak v dogajanje ni vpleten_a? Zakaj misliš, da je o medvrstniškem nasilju težko spregovoriti tako žrtvam kot tudi pričam?

Prijateljstvo in osamljenost Rosalie večkrat pove, da stežka zaupa vrstnikom. Težko ji je tudi ponovno zaupati, se zblížati in najti nove prijatelje, zato še vedno nima zelo dobre_ga prijatelja_ice. Pravi, da zato, ker si ne more pomagati, da ne bi bila takšna, kot je. Kaj misli s tem? Ali si si tudi ti kdaj želel_a, da bi bil_a drugačen_na? Na kakšen način, kaj si si želel_a spremeniti? Kaj misliš, da je pomembno pri sklepanju dobrih prijateljstev? Kakšne so značilnosti dobrega prijatelja_ice po tvojem mnenju? Ali misliš, da bo Rosalie uspelo najti prijatelje na spletu? Meniš, da je izločenost iz skupine, ki ji sledi osamljenost, tudi vrsta nasilja? Zakaj? Ali si se tudi ti že kdaj počutil_a osamljeno, izločeno?

Splet Splet Rosalie hkrati predstavlja nevarnost in zatočišče. Zakaj predstavlja grožnjo? Ali misliš, da ji po spletu pišejo neznane osebe ali vrstniki, ki jih pozna iz šole? Rosalie pa na spletu najde tudi podporo. Vidi, da ni sama, in v pripovedih ostalih žrtev medvrstniškega nasilja najde uteho. Preko njih se poveže tudi z vrstniki, ki so imeli podobno izkušnjo. Kako misliš, da se Rosalie počuti ob ogledu? In kako, ko se z ostalimi žrtvami nasilja pogovarja preko videoklica? Ali poznaš podobne videe, v katerih ljudje delijo svoje osebne izkušnje na spletu (lahko tudi o katerikoli drugi temi)? Na kakšen način lahko takšni videi pomagajo posameznikom_cam s podobnimi izkušnjami? Kako bi lahko pomagali tistim, ki imajo popolnoma drugačne izkušnje? V primeru medvrstniškega nasilja na primer povzročiteljem nasilja? Misliš, da se ti (vedno) zavedajo posledic svojih dejanj? Bi pomagalo, če bi se jih?

Iskanje podpore Rosalie med pogovorom pove, da o svoji izkušnji še nikoli ni spregovorila z nikomer drugim. Zakaj misliš, da ji je bilo težko spregovoriti o tem? Ali misliš, da je staršem oziroma odraslim težko razumeti izkušnje medvrstniškega nasilja? Bi ji sploh lahko pomagali in kako? Kako bi se morali odzvati v takšnih situacijah, da Rosalie zaradi tega ne bi bilo še težje?

V teku filma Rosalie odkriva YouTube in ostale medije kot vir podpore in pomoči. Zakaj misliš, da je toliko lažje zaupati vrstnikom kot komu drugemu? Kako nanjo vplivajo izmenjave, ki jih ima z vrstniki, prav tako žrtvami nasilja? Kaj bi ti svetoval_a Rosalie, če bi se ti zaupala? Kam misliš, da bi se še lahko obrnila pri iskanju pomoči?

Medvrstniško nasilje se ne konča, ko se nehajo udarci in žaljivke Kaj so posledice medvrstniškega nasilja, ki jih Rosalie občuti še danes? Ali jih bo lahko nekoč presegla – kako, kaj meniš? Kakšno vlogo imajo pri tem njena nova poznanstva, ki jih je odkrila na spletu? Ali misliš, da bi Rosalie pri tem lahko pomagal še kdo? V filmu izvemo tudi, da je pred kratkim zamenjala šolo. Kako misliš, da se je počutila ob tem? Meniš, da lahko menjava šole popolnoma spremeni izkušnjo? Na kakšen način? Kako dolgo misliš, da lahko vztrajajo posledice medvrstniškega nasilja?

Rosalie pravi, da se še v svoji lastni sobi, ki je bila nekoč njeno varno pribežališče, zdaj ne počuti več varno. Zakaj misliš, da je tako? Kaj bi ti svetoval_a Rosalie, da bi se počutila bolj varno? S prvim dekletom, s katerim se pogovarja po Skypu, se pogovarjata tudi o temnih mislih. Kaj razumeš pod tem pojmom? Kako je Rosalie pregnala temne misli?

Na koncu filma Rosalie pove, da je rezultat njene izkušnje, da ne ve več čisto točno, kdo je ali kaj hoče biti. Kako razumeš to? Pove tudi, da si včasih ne upa pristopiti do ljudi. Ali si se tudi ti že kdaj počutil_a podobno? Do koga ti je bilo težko pristopiti?

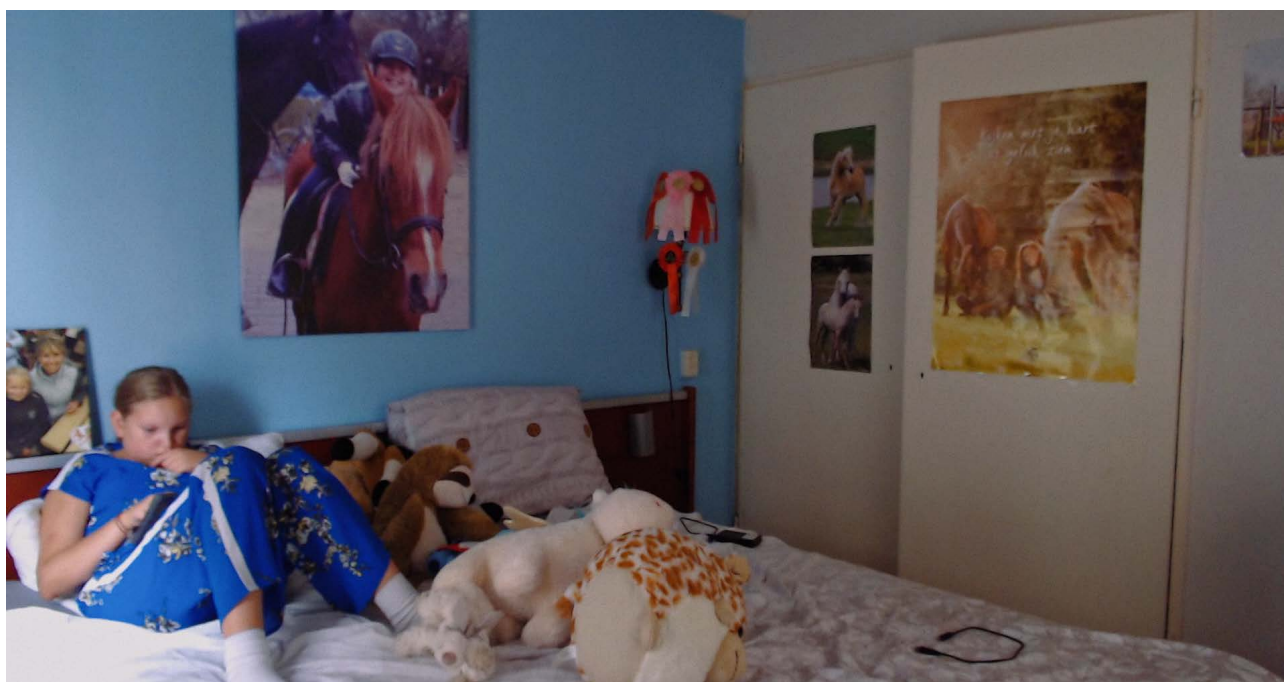
Na kakšen način gleda Zaid pozitivno na svojo izkušnjo medvrstniškega nasilja? Ali misliš, da lahko iz težke izkušnje, kot je njegova ali Rosaliejina, pride tudi kaj dobrega? Z zadnjo punco, s katero se pogovarja Rosalie, govorita o prihodnosti. Pravi, da je jezna, ker so ji že odvzeli preteklost in sedanost, ne bodo pa ji še prihodnosti. Kaj misliš, da je potrebno, da žrtve medvrstniškega nasilja presežejo posledice? Na kakšen način bi se bilo treba boriti proti medvrstniškemu nasilju in kako pristopiti k povzročiteljem_icam?

Ideje za dodatne dejavnosti

Skupaj o medvrstniškem nasilju. Z otroki se pogovorite, kaj oni razumejo pod pojmom vrstniško nasilje oz. izrazom *bullying*, ki se pogosto pojavlja. Kaj vse razumejo pod tem pojmom? Kakšne oblike ima medvrstniško nasilje? Poskusite naštet čim več možnih posledic takega nasilja. Nato skupaj razmislite, kako bi se lahko še borili proti medvrstniškemu nasilju. Kdo vse bi moral biti vključen in kakšen pristop bi se vam zdel najboljši? Na tablo zapišite vse predloge in razmislite o tistih, ki bi jih lahko uporabili na vaši šoli.

Ustvarimo videoposnetek. Razdelite se v skupine in skupaj zrežirajte kratek video tiktok formata (največ 3 minute), v katerem boste delili svojo izkušnjo. Namen videa naj bo pomoč vrstnikom, ki bi jim deljenje vaše izkušnje lahko pomagalo v prihodnosti ali pa so nekaj podobnega že doživeli. Pri tem se poskusite spomniti lastnih občutij ob določenem dogodku ali preizkušnji. Podobno kot Zaid in ostali vrstniki Rosalie, ki so delili svojo izkušnjo medvrstniškega nasilja z drugimi, se poskusite osredotočiti na lastno doživljanje in posledice, pa tudi na pozitivne vidike in nasvete, ki bi jih radi predali svojim vrstnikom_cam. Lahko gre za težko preizkušnjo ali pa težave, s katerimi se soočaš (npr. selitev, izguba, zbadanje, bolezen, specifičen strah, trema pred nastopanjem, rojstvo sestre/brata ...).

Usmeritve za obravnavo tem nasilja v šolskem okolju (NIJZ): na [povezavi](#) najdete ključna sporočila in smernice, ki vam lahko pomagajo pri ukrepanju ob soočanju s problematiko nasilja med učenci_kami in vodenju pogovorov na temo nasilja v razredu.

Kožuh 10+

Vsebina filma Deklica išče stik s svojo sestro, ki jo je prekril nenavaden siv kožuh. Ta je mehak in hkrati čuden, čez njeno sestro se je razrasel od znotraj navzven in jo povsem prekril. Od takrat ni več takšna kot prej – ni ji do igre, noče iz svoje sobe, ne mara ven, kjer jo motita hrup avtomobilov in gneča. Deklica se na vso moč trudi, da bi svojo sestro razvedrila, da bi z nje strgala kožuh, a nič ne pomaga. Kožuh raste tudi med njima in ju ločuje. Deklica na koncu sprejme, da sestre ne more potolažiti, a že to, da je ob njej, ji je v uteho.

Filmografski podatki **izvirni in angleški naslov** Vacht (Fur); **država in leto produkcije** Nizozemska, 2022; **jezik** nizozemščina; **tehnični podatki** DCP, barvni, 5 minut
režija in animacija Madeleine Homan; **fotografija** Niels Lelieveld; **zvok** Max van den Oever; **glasba** Annelotte Coster; **producent** Thijme Grol

festivali in nagrade (izbor) New York International Children's Film Festival, ZDA; Cinekid Film Festival, Nizozemska; International Short Film Festival Oberhausen, Nemčija; Giffoni Film Festival, Italija; Ale Kino, Poljska; Grand Panorama Cinanima, Portugalska; JEF, Belgija; Anibar, Kosovo; Uppsala Short Film Festival, Švedska; Etiuda&Anima Short Film Festival, Poljska; Indiejunior Porto, Portugalska; Kaboom Animation Festival, Nizozemska; BUFF Malmö, Švedska; Filmfest Dresden, Nemčija; Brighton International Animation Festival, Združeno kraljestvo; Kersvers Competition International Film Festival, Assen, Nizozemska – glavna nagrada

uradna stran filma: [povezava](#)

- O avtorici** Madeleine Homan je nizozemska režiserka animiranih filmov. Po študiju na Kraljevi akademiji za umetnost v Haagu je izobraževanje nadaljevala na Nizozemski filmski akademiji v Amsterdamu. Leta 2023 je na Univerzi v zahodni Angliji diplomirala z diplomskim filmom **The Creators!**. Animira v tehnikah stop motion in 2D animacije, ustvarja za naročnike_ce in lastne projekte. Navdih išče v vseh kotičkih vsakdanjega življenja, od najmanjših trenutkov do pomembnih mejnikov. Rada dela z zgodbami, ki so ganljive, absurdne in čarobne.

Izhodišča za pogovor

- Kožuh** Koga spoznamo v filmu? Kako bi opisal_a deklico, ki pripoveduje? Kako bi opisal_a njeno sestro? Kako misliš, da se je počutila, ko jo je obdal kožuh? Kaj zate pomeni kožuh v filmu?

Dekličina sestra se noče več igrati z njo. Tudi iz svoje sobe noče več. Ne mara ven, ker je zunaj preveč hrupno – motita jo hrup avtomobilov in prevelika gneča. Zakaj misliš, da jo zdaj motijo stvari, ki je prej niso? Kako misliš, da se počuti, ko noče iz sobe? Kako misliš, da se počuti, ko je zunaj, kjer je hrupno? Ali si tudi ti že bil_a v situaciji, kjer je bilo preveč ljudi, avtomobilov ali hrupa, kjer si se počutil_a neprijetno? Kaj bi naredil_a v takem primeru?

Deklica si zastavi cilj, da bo spremenila okolje, znebila se bo vsega, kar moti njeno sestro – utišala bo ljudi, poteptala avtomobile. Če bi ji to uspelo, misliš, da bi se njena sestra počutila bolje? Zakaj?

Deklica si predstavlja, da se bosta iz mestnega vrveža, v katerem se njena sestra ne počuti več dobro, umaknili v »njun prostor«. Kako si ga predstavlja? Kako se v njem počuti njena sestra? Ali ji umik pomaga? Kako si ti predstavljaš prostor, v katerega bi se lahko zatekel_la, ko se v svojem okolju ne bi počutil_a dobro?

Deklica pravi, da njena sestra včasih ni bila takšna. Kako razumeš, da je občutek prišel od znotraj, da so ji nato zrasli kožuh in rogovi? Ali si se tudi ti kdaj počutil_a, kot da te je kak občutek prerasel, popolnoma obdal? Je bil dober ali slab? Kako si se ga znebil_a, če je bil slab? Koliko časa misliš, da lahko taki »kožuhi« vztrajajo na nekom? Kaj bi lahko pomagalo sestri?

- Sestrstvo** Kakšen se ti zdi odnos med deklico in njeno sestro? Kakšen misliš, da je bil, preden je sestro obdal kožuh? Kako na deklico vpliva razpoloženje njene sestre? Kako vpliva nate, ko tvoja sestra/brat ni dobre volje ali te odriva? Kako se takrat počutiš? Kaj narediš v takem primeru? Ali misliš, da se skozi odraščanje bratsko-sestrski odnosi spreminjajo? Na kakšen način? Ali si to mogoče opazil_a pri odnosu s svojo sestro ali bratom? Zakaj so lahko bratsko-sestrski odnosi bolj zapleteni od prijateljskih? Kaj misliš, da je potrebno za dobre odnose s sestrami/brati? Kaj vpliva nanje?

Ima to sestrsko/bratsko vlogo lahko tudi prijatelj/prijateljica? Kdo v tvojem življenju so osebe, na katere se lahko zaneseš? Komu si ti na voljo, ko te potrebuje?

Pomoč Na začetku filma je deklica odločna in bojevita. Pravi, da bo porušila zidove in sestro vzela s sabo, odločena je, da ji lahko pomaga. Na koncu filma njena odločnost usahne, premagata jo vdanost in sprijaznjenost. Zakaj misliš, da je tako? Kako misliš, da se počuti na koncu filma?

Kaj vse je deklica že poskusila, da bi svojo sestro spravila v boljšo voljo? Zakaj misliš, da nič od tega ni delovalo? Kako misliš, da se je počutila ob tem? Kaj bi ti storil_a na njenem mestu? Kaj stori deklica na koncu, ko nima več idej, kako bi sestro še lahko razvedrila? Kako misliš, da vse to doživlja njena sestra? Kako se počuti, ko ji deklica speče piškote, podari risbico? Ko na koncu filma sestrici obsedita skupaj, starejša vendarle nasloni glavo na mlajšo. Kaj misliš, da želi s tem povedati?

Včasih si bližnjim zelo želimo pomagati, pa nič, kar naredimo, ne deluje. Včasih so težave, s katerimi se soočajo, večje in močnejše od nas. Kako je to prikazano v filmu? Ali si se tudi ti že kdaj počutil_a podobno nemočno, ko si nekemu želel_a pomagati, pa nisi mogel_la? Kdo pa ji lahko pomaga? Kam bi se lahko obrnila po pomoč?

Duševno zdravje Sestra deklice v filmu se sooča z duševno stisko. Otožna je, ni ji do družbe in do aktivnosti, ki jih je prej počela z veseljem, izogiba se zunanjemu svetu, motita jo hrup in gneča. Včasih se duševno zdravje skrha, pa niti sami ne vemo točno zakaj. Vsi se lahko kdaj pa kdaj počutimo otožno ali tesnobno. A včasih tako razpoloženje traja predolgo, preraste naše zmožnosti, da bi se z njim spopadali sami, pa tudi zmožnosti bližnjih, da bi nam pri tem pomagali. Kaj zate pomeni pojem duševno zdravje? Kaj misliš, da vpliva nanj? Kaj je po tvoje pomembno za vzdrževanje duševnega zdravja? Kako bi ti pristopil_a k nekemu, ki se počuti podobno kot sestra deklice iz filma?

Ideje za dodatne dejavnosti

Razpoloženja, likovno ustvarjanje. Poskusite našteti čim več različnih razpoloženj. Predstavljajte si, kako bi bila videti različna razpoloženja – tako kot v filmu žalost dobi obliko kožuha. Lahko jih tudi narišete ali iz raznovrstnih materialov izdelate različne kostume, ki uprizarjajo različna razpoloženja.

Sprostitutvena vaja: varen prostor. Namestite se v udoben položaj in se osredotočite na svoje dihanje ... Ko začutite, da se počutite dovolj udobno in sproščeno, lahko zaprete oči ... Nato si boste predstavljali pot, ki se odpira pred vami. Stopili boste nanjo in ji sledili. Nato pred sabo zagledate nekaj stopnic, lahko so kakršnekoli želite; iz lesa, iz kamna, iz betona, iz stekla. Povzpeli se boste po njih in nadaljevali pot. Tam se bo začel razpirati vaš varen prostor. Tisti prostor, v katerem se počutite dobro, kjer vas nič ne more motiti. Lahko je zunaj ali notri, ob morju, ob jezeru, v gozdu, kjerkoli. Zdaj se lahko tam varno namestite in prostor raziščete z vsemi čuti. Osredotočite se na predmete, ki jih vidite, na barve. Na zvoke, ki jih slišite. Na občutek na koži – na toploto, če na vas sije sonce, na to, kako čutite tla, na katerih sedite. Popolnoma ste potopljeni v ta trenutek in ta kraj, ki ga dobro poznate in ga lahko na ta način odkrijete le vi ... Opazujte, kako se počutite v tem trenutku in v tem prostoru ... Poskusite ga čim bolje raziskati in si ga zapomniti, da se boste kadarkoli zlahka vrnila vanj. Ko se vam zdi, da ste si ga dobro zapomnili, lahko počasi odprete oči in ponovno vzpostavite stik s prostorom, v katerem ste ...

Če želite, lahko prostor, ki ste si ga predstavljali, delite z ostalimi.

Srce na pravem mestu 12+

Vsebina filma 15-letna Kenza se na družbenih omrežjih redno norčuje iz svojega 13-letnega brata Mahdija. Med vožnjo z avtobusom Kenza naivnega in romantičnega mlajšega brata postavi pred preizkušnjo: izzove ga, naj izpove ljubezen Jadi; puncu, v katero je Mahdi zaljubljen. Mahdi pod pritiskom sestre na koncu pristopi k Jadi, ki ga ne pozna in pred katero se najprej osmeši. Pred polnim avtobusom in vrstniki, ki snemajo njuno prvo srečanje, njegova izpoved postane javna predstava. Toda to, kar je videti prek zaslona, je včasih čisto drugačno od tistega, kar se zgodi v resnici.

Filmografski podatki **izvirni in angleški naslov** Haut les coeurs (The Right Words); **država in leto produkcije** Francija, 2021; **jezik** francoščina; **tehnični podatki** DCP, barvni, 15 minut

režija Adrian Moyse Dullin; **scenarij** Adrian Moyse Dullin, Emma Benestan, Eleonore Gurrey; **fotografija** Augustin Barbaroux; **montaža** Pierre Deschamps; **zvok** Colin Favre-Bulle; **igrajo** Yasser Osmani (Mahdi), Aya Halal (Kenza), Ramatoulaye N'Dongo (Aissatou), Sanya Salhi (Jada), Radwan Saifeddine (Kylian), Rayanne Béliouz (Moussa), Ladji Boune (Adil), Benoît Brossin (voznik avtobusa); **producenta** Lucas Tothe, Sylvain Lagrillère; **produkcija in distribucija** Punchline Cinéma, Salaud Morisset

festivali in nagrade (izbor) Cesar Awards – French film industry awards, Francija 2023; Madagascar Short Film Festival, Madagaskar 2022; Filmets, Španija 2022; Palm Springs International Short Film Festival, ZDA 2022; Brussels Short Film Festival, Belgija 2022; Clermont-Ferrand International Short Film Festival, Francija 2022; Rotterdam International Film Festival (IFFR), Nizozemska 2022; Sundance Film Festival, ZDA 2022; MyFrenchFilmFestival 2022; Young French Cinema, ZDA 2022; Curtacinema, Brazilija 2021; CINEMANIA Francophone Film Festival, Kanada 2021; Tübingen Stuttgart International French-language Film Festival, Nemčija 2021; The American French Film Festival (ex-COLCOA), ZDA 2021; BFI London Film Festival, Velika Britanija 2021; Helvetia French Film Festival, Švica 2021;

Trouville Off-Courts Film Festival, Francija 2021; Cannes International Film Festival, Francija 2021.

uradna stran filma: [povezava](#)

O avtorju Adrian Moyses Dullin je študiral filozofijo in književnost na inštitutu Sciences Po v Grenoblu. Kratki film **Prave besede** je njegov režiserski prvenec, ki pa je doživel sijajne odmeve in bil povabljen na številne festivale v Evropi in po svetu. Kot udeleženec filmskega rezidenčnega programa Group Ouest v Bretanji se trenutno ukvarja s pisanjem svojega prvega celovečernega filma o ljubezni.

Izhodišča za pogovor

Družbena omrežja Kako bi opisal_a Mahdija? Kakšna je njegova sestra Kenza? In kakšna je sestrina prijateljica Aïssatou?

Na začetku filma vidimo, kako Kenza in Aïssatou svojo pot z avtobusom prenašata na Snapchatu. Kaj snemata? Ali se na videih vedeta podobno kot takrat, ko se ne snemata? Z ostalimi delita tudi video Mahdijevega zvezka, v katerem je napisana pesem Jadi. Kako misliš, da se počuti Mahdi, ko to vidi? Na kakšen način Kenza in Aïssatou zbadata Mahdija? Ali misliš, da je zbadanje hujše, če poteka na družbenih omrežjih ali v živo? Aïssatou v nekem trenutku reče Kenzi, naj posnetek odstrani, češ da to več ni smešno, toda sestra vztraja, da ga ne bo izbrisala. Kaj se zdi tebi? Je objava takih posnetkov smešna? Za koga?

Ko Mahdi na koncu filma pristopi k Jadi, se prepletajo tri realnosti; to, kar se v resnici dogaja med njima, to, kar vidijo opazovalci_ke na avtobusu, in tretje – kar se vidi na družbenih omrežjih, kjer opazovalci_ke prenašajo dogajanje. Kako se te realnosti razlikujejo?

Kako interakcijo med Mahdijem in Jado opazujejo vrstniki na avtobusu? Zakaj misliš, da ju snemajo? Ali misliš, da je to, kar si predstavljajo, podobno tistemu, kar se dogaja v resnici? Kdaj si opazovalci_ke z avtobusa napačno razlagajo, kaj se dogaja med Mahdijem in Jado? Katere geste si opazovalci_ke na avtobusu napačno razlagajo? Zakaj misliš, da si njuno interakcijo razlagajo tako? Kako misliš, da je pogovor med Jado in Mahdijem videti na videu? Kako misliš, da se počutita onadva?

Katera družbena omrežja uporabljate? Ste že kdaj opazili razliko med tem, kar je bilo objavljeno na družbenih omrežjih, in tistim, kar se je dogajalo v resnici? Mislite, da bi potrebovali pravila, kaj smemo objavljati na družbenih omrežjih in česa ne? Kakšna bi bila ta pravila?

Identiteta in pristnost Kako se Mahdi počuti na avtobusu? Kakšen odnos ima s svojo sestro? S prijateljico se ves čas norčujeta iz Mahdija. Kje vse v filmu ste to opazili?

Kako bi opisal_a odnos med Kenzo in Aïssatou?

Režiser Adrian Moyses Dullin je dejal, da ga je pri filmu močno zanimalo vprašanje pristnosti: *»Pri tej zgodbi me je zanimalo tudi, kakšne težave imajo liki s pristnostjo, s tem, da so to, kar so, da se razkrijejo. Zakaj jim je tako težko biti, kar so? Se ne ozirati na to, kako jih ljudje vidijo, se umakniti od pogleda drugih in vpliva družbenih medijev. V filmu se odpravijo na pot k sebi, k svojim lastnim željam.«*

Kako razumeš izjavo režiserja? Kaj misli s tem, da imajo osebe v filmu težave s pristnostjo? Zakaj misliš, da je junakom v filmu težko biti to, kar so? Kako sploh vemo, da je nekdo pristen? Kateri liki se ti zdijo bolj in kateri manj pristni? V katerih trenutkih se ti zdi, da se posamezni liki vedejo pristno? Kaj zate pomeni biti to, kar si? Ali se ti zdi pomembno, kako te vidijo drugi?

Kaj se zgodi med Aïssatou in Kenzo na koncu, ko se Aïssatou pretvarja, da je omedlela? Zakaj Aïssatou zapusti avtobus? Kako se takrat počuti? Kako misliš, da se na koncu filma počuti Kenza? Ali se še vedno ukvarja s svojim bratom? Kakšni so možni razpleti filma?

Prve ljubezni Kako vidimo, da je Mahdiju Jada všeč? Film to pokaže z izbiro kadrov, glasbo, rahlo zamegljeno sliko. Kako pa v resničnem življenju lahko vidimo, da smo komu všeč? Ali je ta občutek prijeten ali neprijeten? Od česa je to odvisno? Včasih je to težko razpoznati ali pokazati. Kaj bi vi svetovali – kako pokazati osebi, ki nam je všeč, svoja čustva?

Mahdija je strah izpovedati ljubezen. Kje v telesu čutimo čustva, ki so v filmu – ljubezen, strah, tremo, razočaranje, upanje ...? Poskusimo jih začutiti. Dekleti Mahdija opogumljata, naj gre Jada povedat, da mu je všeč. Ves čas tudi silita vanj, naj jima pove vsako podrobnost. Mahdi ne ve čisto dobro, ali bi jima zaupal. Kaj meniš ti? Mu želita dobro ali iščeta nov način, da bi se norčevali iz njega?

V filmu se večkrat pojavi beseda »devica«, tudi »devičnik«, in uporabljena je kot zmerljivka. Kaj beseda pomeni? Pri pouku spolne vzgoje ali razrednih urah se lahko pogovorimo o prvih spolnih odnosih in izgubi nedolžnosti, pa tudi o tem, kako se odzvati na vrstniške pritiske pri prvih ljubeznih ter se upreti medijski stereotipizaciji prvih spolnih izkušenj.

Spolni stereotipi Kakšni so nasveti Kenze in Aïssatou, kako naj Mahdi pristopi k Jadi? Kako se razlikujejo? Kaj misli Kenza s tem ko pravi, naj k njej pristopi kot »pravi moški«? Kaj misliš, da pomeni biti »pravi moški«? Ali Kenza misli resno, ko Mahdiju svetuje, kako naj se vede pred Jado? Kaj misliš, da pomeni, naj pokaže, da ima nadzor nad situacijo? In zakaj naj bi Mahdi oponašal Jado? Zakaj mu da Kenza očala in knjigo? Kako naj bi to delovalo nanjo? Obenem naj bi se ves čas obnašal »močno, kot pravi moški«. Zakaj to Mahdija zmede? Kaj mu na koncu svetuje Aïssatou? Zakaj ta pravi, da Kenzini nasveti ne bodo delovali? Kakšen pristop bi se tebi zdel najbolj primeren?

Kako Mahdi na koncu pristopi do Jade? Kako se ona odzove? Zakaj misliš, da Mahdi reče, da morata začeti počasi, da ni pripravljen na resno razmerje? Kaj na to odgovori Jada? Kaj stori Mahdi, ko se zave, da pristop, ki mu ga je

predlagala sestra, ne bo deloval? Ali misliš, da je po tem bolj iskren? Kako se tokrat odzove Jada?

Spolni stereotipi so vnaprejšnje predstave, kakšne naj bi bile lastnosti, vloge, vedenja, ki jih določa in omejuje spol. Spolni stereotipi lahko omejujejo razvoj talentov in sposobnosti deklet in fantov, njihove izobraževalne in poklicne priložnosti in življenjske izkušnje na splošno. Kako spolno stereotipno vedenje prepoznaš v filmu? Ali misliš, da so pričakovanja glede izpovedi ljubezni pri dekletih in fantih različna? Kaj je bolj »pričakovano« pri enih in kaj pri drugih? Kaj si misliš o tem? Kako ti razumeš spolne stereotipe? Ali misliš, da preprečujejo, da bi bili to, kar smo?

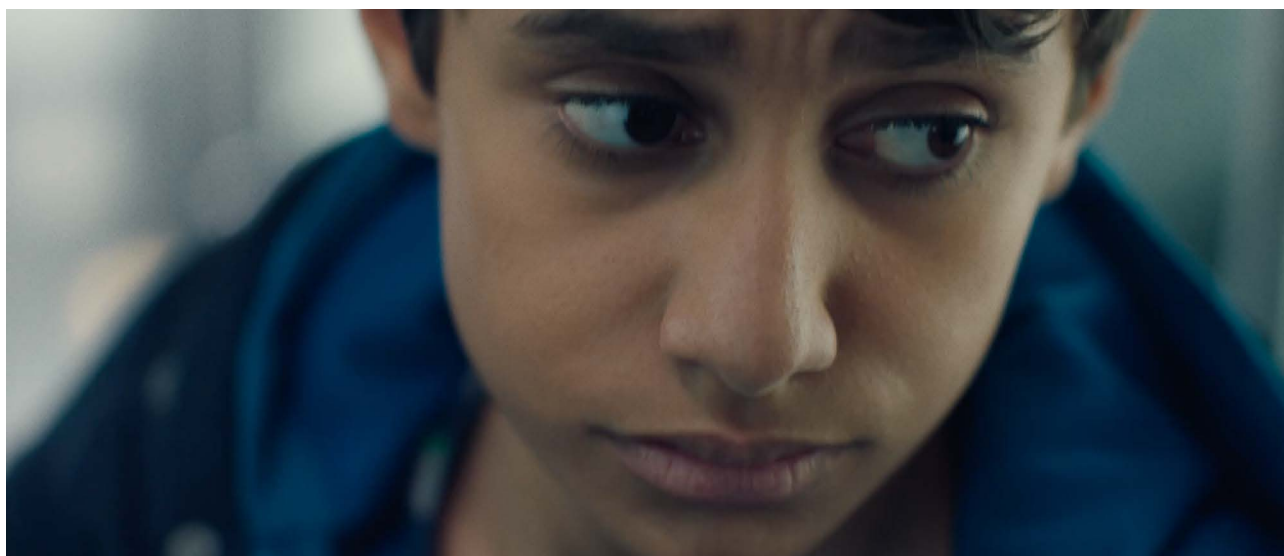
Ideje za dodatne dejavnosti

Srce na dlani. Mahdi za nasvet, kako dekletu izpovedati ljubezen, vpraša svojo sestro in njeno prijateljico. Nasveti, ki jih dobi, so zelo različni, nekateri si celo nasprotujejo. Naredite to vajo še v razredu. Na tablo napišite čim več načinov, kako lahko nekemu pokažemo naklonjenost. Potem se skupaj pogovorite, kateri se vam zdijo dobri, kateri ne in zakaj.

Ljubezenske pesmi, skladbe in filmi. Mahdi Jada napiše ljubezensko pesem. Pri slovenščini in glasbi skupaj poiščimo ljubezenske pesmi in skladbe. Poiščimo čim več različnih zvrsti in žanrov, od ljudskih pesmi, romantičnih sonetov in klasičnih skladb do sodobnih rap, rock, pop besedil in izvedb ... Raziščimo, kako te različne pesmi izražajo naklonjenost ... Katere besede ali prisprodebe uporabljajo, katera čustva in dejanja opisujejo? Pozorni ste lahko na spolne stereotipe v besedilih, ki opevajo romantična razmerja. Poskusimo ljubezensko pesem ali skladbo narediti tudi sami.

Radi gledamo ljubezenske filme? Pogovorimo se o najljubših. Se tudi v njih pojavljajo spolno stereotipne vloge? Skupaj razmislite o vlogi, ki jih imajo reprezentacije romantičnih odnosov na naše predstave, želje in pričakovanja. Svoj najljubši ljubezenski film priporočite vašim sošolcem in jim povejte, zakaj vam je bil všeč.

Poslušajmo glasbo: Pri pouku glasbe lahko poslušamo pesem **Poletje** (Vivaldi), ki se ponavlja skozi ves film; začutimo in opazujemo čustva, ki jih v nas vzbuja.

Titan 13+

Vsebina filma Nathan je droben trinajstletnik; prav zato rad nosi preveliko jakno svojega brata in si sposoja njegov nož. Želi si, da bi postal član tolpe prijatelja Malicka, a mora pred tem prestati poseben obred. Nevaren in krut iniciacijski preizkus opravi odlično, zaplete pa se, ko vodja tolpe še kar nadaljuje s poniževanjem. Nathan je v stiski, a zbere pogum, da se upre vsiljenim pravilom, zahteva svoje stvari in zbeži. Zatočišče najde v varnem zavetju dóma.

Čustveno in vizualno intenziven film **Titan** z močnim in toplim sporočilom je dodatni film v programu, **namenjen 8. in 9. razredom**. Ogled priporočamo **tudi drugim skupinam** v primerih, da se šola sooča s fizičnim nasiljem vrstniških skupin in bi želeli o tem spregovoriti tudi z mlajšimi učenci.

Filmografski podatki **izvirni in angleški naslov** Titan (Titan); **država in leto produkcije** Francija, Belgija 2021; **jezik** francoščina; **tehnični podatki** DCP, barvni, 19 minut

režija in scenarij Valéry Carnoy; **fotografija** Arnaud Guez; **montaža** Marianna Romano; **zvok** Pierre-Nicolas Blandin; **glasba** Julien Thiverny; **igrajo** Mathéo Kabati (Nathan), Kylian Guechtoum (Malik), Jef Cuppens (Karl), Marcel Degotte (Silvio), Phénix Brossard (Nathanov brat), Anne Suarez (Nathanova mama); **producenti** Julie Esparbes, Lucas Tothe, Hugo Deghilage; **produkcija** Helicotronc – Punchline Cinema

festivali in nagrade (izbor) nagrada César za najboljši kratki film, Francija 2022; Magritte Awards, Belgija 2022 (nominacija); Brussel short film festival, grand prix, Belgija 2022; Busan international short film festival festival, excellence award, Južna Koreja 2022; Rhodes Island international short film festival, prva nagrada za najboljši igrani film, ZDA 2022; Tirana international film festival, najboljši igrani film, Albanija 2021; Oberhausen international film festival, nagrada žirije, Nemčija 2022; Aguilar international short film festival, nagrada za najboljšo igro – Mathéo Kabati, Španija 2021; In the palace international short film festival, posebna omemba, Bolgarija 2022; Minimalen short film festival, nagrada občinstva, Norveška 2022; Festival Paris Courts

devant, nagrada študentske žirije, nagrada za umetniško zasedbo, Francija 2022; FIFF, Festival International du Film Francophone de Namur, Prix Be tv, Belgija 2021; Festival international du film de Mons, grand prix, Belgija 2021; Atlanta shortfest, grand prix, ZDA 2022 ...

uradna stran filma: [povezava](#)

O avtorju Valéry Carnoy je mladi belgijski režiser in snemalec. Po študiju medkulturne psihologije na bruseljski univerzi je šolanje nadaljeval na Insas – inštitutu za uprizoritvene umetnosti v Bruslju. Leta 2018 je diplomiral z večkrat nagrajenim kratkim filmom **Moj planet** (My planet). **Titan** je njegov drugi igrani kratki film večje produkcije.

Izhodišča za pogovor

Osamljenost, pripadnost in vrstniški pritiski

Kako bi opisal_a Nathana? Kakšen je njegov prijatelj Malik? Kako bi opisal_a njun odnos? Zakaj misliš, da bi se Nathan rad pridružil tolpi? Misliš, da ima Nathan razen Malicka še druge prijatelje? Nathan se fantom predstavi kot Titan. Pravi, da ga tako kličejo prijatelji. Kdo ga v resnici kliče s tem vzdevkom? Kaj bi ti naredil_a, če bi imel_a na izbiro ostati osamljen_a ali pa se pridružiti skupini, ki bi od tebe zahtevala, da počneš tudi stvari, ki jih ne želiš početi?

Kako misliš, da se Nathan počuti na poti domov? Zakaj misliš, da si na poti domov zaželi imeti psa?

Kakšen je Nathanov brat? Kakšen odnos imata? Kakšen odnos ima Nathan s svojo mamo? Na kakšen način je Nathan drugačen, ko je z njo? Zakaj misliš, da na koncu filma išče njeno bližino, obenem pa ji ne želi povedati, kaj se je zgodilo?

Iniciacijski obredi

Da bi se Nathan pridružil tolpi, mora prestati iniciacijski obred. Iz česa je sestavljen? Kaj mu pred preizkušnjo svetuje Malick, kako naj se vede? Kaj s prestajanjem teh preizkušenj dokazuje fantom, ki ga ocenjujejo? Kako misliš, da se ob tem počuti? Kakšen moraš biti, da bi se lahko pridružil tolpi v filmu? Ali bi se ti na njegovem mestu zdelo vredno iti čez takšne preizkušnje, da bi se lahko vključil_a v skupino, katere del si želiš biti? Si Nathan v resnici želi, da bi se pridružil fantom?

Zakaj misliš, da se Nathan na koncu ne prilagodi Karlovim pravilom, ampak se odloči ravnati po svoje? Kaj s tem tvega? Ali misliš, da bo še vedno lahko del tolpe, če se bo želel vrniti? Kaj bi ti storil_a na njegovem mestu?

Ali se je tudi tebi že zgodilo, da si bil_a v situaciji, ko si se moral_a delati močno, ko nisi smel_a pokazati, da te boli, da te je strah? Kako ti je bilo takrat? Kaj si naredila, da ne bi mislil_a na negativne občutke, ki si jih moral_a skrivati, npr. strah, bolečino? Ali misliš, da je to v določenih situacijah dobro ali bi bilo bolje povedati po resnici in izraziti svoja čustva?

Nasilje in moč Kaj družijo fante v tolpi, ki se ji Nathan želi pridružiti? Kaj misliš, da navadno počnejo skupaj? Preizkušanje novega člana skupine v filmu temelji na poniževanju in nasilju. Zakaj misliš, da je to pomembno zanje? Kakšne oblike nasilja prepoznaš v filmu? Kot dokaz svoje trdoživosti si Nathan že pred srečanjem z ostalimi na prsi zareže križ. Zakaj misliš, da to stori? Kakšen učinek ima to na ostale?

Tudi ko se ostalim fantom Nathan postavi po robu, pri tem uporabi nasilje. Kaj stori? Kako se na to odzovejo ostali? Kaj bi v njegovi situaciji storil_a ti? Ali se ti zdi poseganje po nasilju v določenih primerih upravičeno? V katerih?

Kdo vse v filmu ima moč? Kako se to spreminja skozi film? Na podlagi česa imajo liki v filmu moč nad ostalimi? Na kakšen način moč ohranjajo oz. jo izgubijo? Tolpa, ki se ji Nathan želi pridružiti, je hierarhično organizirana. Kako to vidimo? Kako se razlikujejo vloge Karla, Silvia in Malicka? Ali tudi ti poznaš skupine, ki so podobno organizirane?

Moškost Ko se Nathan in Malick povzpeta na teraso, se Silvio in Karl ravno pogovarjata o »puncah v tem poslu«. O katerem poslu misliš, da govorita? Zakaj pravita, da v tem »biznisu ni punc, samo stare mame«? Tudi v njihovi skupini ni deklet. Preizkušnje, ki jih mora prestati Nathan, zadevajo stereotipno moške lastnosti – vzdržljivost, žilavost, odpornost na bolečino, odsotnost izražanja čustev, dobro merjenje, pogum. Mogoče se stereotipne predstave o tem, kakšne so punce, ne ujemajo z načeli in vrednotami njihove tolpe. Kakšne bi naj bile punce in zakaj ne sodijo mednje? Ali si tudi ti že opazil_a skupine ali aktivnosti, ki so rezervirane za fante? Kaj se v njih pričakuje in zakaj punce ne morejo sodelovati? Ali so tudi v nasprotni smeri določene skupine ali aktivnosti, izključujoče do fantov? Ali si se že kdaj počutil_a, da kot punca/fant določenih stvari nisi mogel_la početi? Je to prav ali bi bilo treba to spremeniti? Kako?

Ideje za dodatne dejavnosti

Osamljenost V razredu se lahko pogovorite o občutku osamljenosti. Kako se čuti? Kdaj smo osamljeni? Ali je nujno, da osamljenost čutimo, ko smo sami, ali so lahko okoli nas ljudje? Kaj nam osamljenost pove o človeški naravi? Kaj nam lahko pomaga, ko smo osamljeni? Kaj se lahko zgodi, če smo osamljeni daljši čas? Ali se vam zdi, da je veliko ljudi osamljenih? So določene skupine ljudi bolj osamljene od drugih? Kako bi se lahko še borili proti osamljenosti?

Moja tolpa – vaja v utopistični misli. V filmu spoznamo tolpo fantov, ki deluje na podlagi prisile, prevlade in nasilja. V skupinah si poskusite predstavljati idealno ureditev skupnosti, katere del bi si želeli biti. Kaj bi počeli skupaj? Kakšni bi bili ljudje, s katerimi bi želeli soustvarjati in preživljati prosti čas? Ali bi bile kakšne omejitve glede tega, kdo bi se lahko pridružil vaši skupini? Bi se lahko vključil kdorkoli? Kako bi si razdelili naloge? Kako bi sprejemali odločitve? Kakšne bi bile vaše skupne vrednote? Kaj bi storili, če se kdaj ne bi strinjali? Kakšne pogoje bi potrebovali, da bi lahko vašo skupnost uresničili? Zapišite si ideje in jih primerjajte med seboj.

Usmeritve za obravnavo tem nasilja v šolskem okolju (NIJZ): na [povezavi](#) najdete ključna sporočila in smernice, ki vam lahko pomagajo pri ukrepanju ob soočanju s problematiko nasilja med učenci_kami in vodenju pogovorov na temo nasilja v razredu.

Gradivo je nastalo v sklopu projekta Film in duševno zdravje, ki ga izvaja Javni zavod Kinodvor s podporo Nacionalnega inštituta za javno zdravje – program Mira.

Več o projektu Film in duševno zdravje ([povezava](#)).

Kolofon | **V moji koži: Prikrto življenje razreda** • Gradivo za učitelje in starše
• Avtorica pedagoškega gradiva: Alja Pehar • Avtorica spremne besede: dr. Katja Košir • Uredila: Barbara Kelbl • Jezikovni pregled: Mojca Hudolin
• Slikovno gradivo: producenti filmov / arhiv Kinodvora • Izdal v elektronski obliki: Javni zavod Kinodvor, oktober 2023, zanj Metka Dariš.

Več o Kinodvorovih programih za mlada občinstva:

[Kinodvorov šolski program](#)

[Kinobalon, program za otroke in mlade](#)

[Kinotrip, program mladi za mlade](#)

[Kinoigrišče](#)